

Biblioteksplan

2023-2027

UPPVIDINGE
KOMMUN

UPPVIDINGE
KOMMUN

*”Bibliotek är i ordets ursprungliga betydelse en plats för böcker.
Dagens bibliotek är dock mycket mer än så.*

*Biblioteken är ett av samhällets öppna rum som alla har tillgång till och som
med hög tilltro bidrar till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Med användarna
och deras behov i fokus främjar biblioteken litteraturens ställning och intresset för
bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet...*

*Det är en plats för möten och det demokratiska samtalets utveckling
samt fri kunskapsförmedling och åsiktsbildning.”*

Ur ”Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022-2025”,
fastslagen av regeringen i april 2022.

Innehållsförteckning

OM BIBLIOTEKSPLANEN	3
BIBLIOTEKENS UPPDRAG.....	4
SKOLBIBLIOTEKENS ROLL.....	5
SKOLBIBLIOTEKENS ROLL I UPPVIDINGE KOMMUN.....	6
FOLKBIBLIOTEKEN I UPPVIDINGE KOMMUN.....	6
UPPVIDINGE BIBLIOTEK EN DEL AV OMVÄRLDEN.....	7
AGENDA 2030.....	7
ÖVERGRIPANDE MÅL.....	7
BIBLIOTEKSLAGEN	8
REGIONAL NIVÅ.....	8
REGION KRONOBERGS KULTURSTRATEGI.....	8
UPPVIDINGE KOMMUNS MÅL.....	9
UPPVIDINGEBON.....	9
UTMANINGAR OCH UTVECKLINGSBEHOV INOM BIBLIOTEKVERKSAMHETEN.....	10
MÅL FÖR UPPVIDINGE FOLKBIBLIOTEK	12
DET LIVSLÅNGA LÄRANDET OCH GOD SAMVERKAN.....	12
DELMÅL OCH STRATEGIER.....	13
INKLUDERANDE MÖTESPLATS OCH GOD SAMVERKAN.....	14
STÄRKT DEMOKRATI OCH GOD SAMVERKAN.....	15
MÅL FÖR SKOLBIBLIOTEKET I UPPVIDINGE KOMMUN.....	16
DELMÅL OCH STRATEGIER.....	16
ANSVARSFÖRDELNING SKOLBIBLIOTEKEN	17
FRÅN MÅL TILL HANDLING.....	19
BILAGA 1 – STATISTIK UPPVIDINGE KOMMUN.....	20
BILAGA 2 – VÅRA BIBLIOTEK I SIFFROR	23
BILAGA 3 – SAMMANSTÄLLNING AV ENKÄTSVAR	26
SAMMANSTÄLLNING AV ENKÄTSVAR, SKOLAN.....	26
SAMMANSTÄLLNING AV ENKÄTSVAR HÖGSTADIET UPPVIDINGE KOMMUN.....	27
BILAGA 4 – SAMMANSTÄLLNING AV UPPVIDINGE BIBLIOTEK - ENKÄT.....	28
SAMMANSTÄLLNING AV UPPVIDINGE BIBLIOTEK - ENKÄT.....	28
KOMMENTARER FRÅN UPPVIDINGEBOR.....	330
BILAGA 5 - SAMMANSTÄLLNING AV REMISSVAR KRING KONTORSREMISS BIBLIOTEKSPLAN.....	31

Om biblioteksplanen

Biblioteken fyller flera viktiga funktioner i dagens samhälle, däribland att verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteket är en viktig samlingsplats för kommunens invånare, besökare och andra användare och utgör en viktig pusselbit i kommunens attraktivitet och utveckling.

Biblioteksplanen är ett långsiktigt strategiskt dokument som beskriver Uppvidinge kommuns biblioteksverksamhet idag och vilken riktning verksamheten vill gå. På uppdrag av Uppvidinge kommuns kultur- och föreningsutskott har kultur- och fritidsavdelningen arbetat fram föreliggande biblioteksplan, i en bred och inkluderande process. Under arbetets gång har avdelningen bjudit in till dialog om biblioteksverksamhetens utmaningar och användarnas önskemål genom flera initiativ, för att sammantaget utgå ifrån nuläget med dess utmaningar och möjligheter och gemensamt utarbeta mål på lång sikt som beskriver verksamhetens ”börnläge”.

Under våren 2022 fick bibliotekets användare möjlighet att ge sina synpunkter på befintlig verksamhet och medskick till föreliggande biblioteksplan genom att delta i en digital enkät. (Bilaga 4) Barns delaktighet och synpunkter har lyssnats in genom dialoger med barn, i samband med klassbesök i skolbiblioteken. Utöver det har barn och unga också kunnat ge sina synpunkter i samband med besök på biblioteken på sin fritid. Elevråden på respektive skolenhet har involverats och deras tankar och reflektioner har beaktats i avsnittet om skolbibliotek. Likaså har personal vid kommunens skolenheter haft möjlighet att besvara en digital enkät, med frågor om hur de upplever skolbiblioteksverksamheten, dess utbud i relation till skolans pedagogiska uppdrag idag och framgent. Förtroendevalda politiker i Uppvidinge kommun har involverats under processens gång, genom dialog i samband med utskotts-/nämndsmöten samt kommunstyrelsens sammanträden våren 2022. Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg har stöttat och varit behjälpliga i framtagandet av planen, genom sin kompetens och handledning.

Enligt bibliotekslagen, (SFS 2013:891) § 17 ska kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Biblioteksplanen omfattar samtliga bibliotek som Uppvidinge kommun är huvudman för, det vill säga både folk- och skolbibliotek. Planen syftar till att ange riktning för berörda medarbetare och beslutsfattare i kommunen, som på ett eller annat sätt påverkar biblioteksverksamhetens utveckling. Planen fungerar som ett styrinstrument för framtida prioriteringar och planerade insatser och ska därmed ligga till grund för årliga handlingsplaner framtagna på respektive bibliotek.

Bibliotekens uppdrag

Bibliotekets uppdrag är mångfacetterat och har olika betydelser för olika människor. I princip alla människor i Sverige kommer i kontakt med biblioteken någon gång i sitt liv, beroende på i vilken kontext hen omges och vilket behov biblioteket kan hjälpa till att tillgodose. Biblioteket är en plats för föräldrar eller förskolan för att läsa tillsammans, lyssna på sagor eller låna böcker. Ungdomar går till biblioteket för att söka information eller läsa böcker. Skolbiblioteken bidrar till elevernas lärande och måluppfyllelse. Biblioteket är en plats för studier eller lån/tillgång till kurslitteratur, vetenskapliga publikationer och forskningsdata. För andra är biblioteket en källa till information, en plats för möten, samtal eller kulturell verksamhet. Biblioteken kan också vara stöttande i vardagen för dem som exempelvis inte har det tekniska kunnandet eller resurserna som krävs för att vara delaktiga i det digitala samhället (digitalt utanförskap).

Bibliotekens uppdrag ska utgå från de mänskliga rättigheterna, liksom all offentlig verksamhet, och motverka diskriminering och främja barns perspektiv.

Bibliotekslagen reglerar det allmänna biblioteksväsendets övergripande principer och riktlinjer. Enligt lagen ska varje kommun ha folkbibliotek som är tillgängliga för alla och verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska därmed inta en neutral hållning i förhållande till den information som tillhandahålls och även i övrig verksamhet ska ett fritt meningsutbyte främjas. Biblioteksverksamheten ska präglas av öppenhet för olika perspektiv och vara fri från censur eller andra hindrande åtgärder. Bibliotekens uppdrag ska utgå från de mänskliga rättigheterna, liksom all offentlig verksamhet, och motverka diskriminering samt främja barns perspektiv.

FN-organet Unesco utvecklade efter andra världskriget artikel 19 i den allmänna förklaringen genom att 1949 anta ett folkbiblioteksmanifest i samarbete med IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions). Världens länder fick i uppdrag att tillhandahålla medborgarna fri tillgång till kunskap och information genom att bygga upp allmänna bibliotek. Sedan dess har IFLA tillsammans med nationella biblioteksföreningar, fortsatt att utarbeta manifest för att tydliggöra de principer och värdegrunder bibliotekens verksamhet har sin utgångspunkt i.¹

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) blev den 1 januari 2020 svensk lag. I barnkonventionen framgår viktiga principer även för biblioteksverksamheten, till exempel att barn

¹ [Unescos folkbiblioteksmanifest 1994 \(ifla.org\)](https://www.ifla.org/publications/view/unescos-folkbiblioteksmanifest-1994)

har rätt till utbildning, rätt till utveckling, rätt till vila, fritid och kultur. Även bibliotekslagen prioriterar särskilda målgrupper att arbeta gentemot, däribland barn och unga.

Vidare ska biblioteken främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska är särskilt prioriterade grupper i bibliotekslagen. Folkbiblioteken ska också verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för bland annat kunskapsinhämtning och lärande. Sammantaget fyller biblioteken en rad behov och möjliggör därtill till att främja den demokratiska utvecklingen i samhället.²

Skolbibliotekens roll

Uppvidinge kommuns mål för skolbibliotek utgår från skollagen, bibliotekslagen, läroplan för grundskolan (Lgr 11 reviderad 2017) och förskolan (Lpfö 18). Alla skolelever ska enligt lag ha tillgång till ett skolbibliotek. Skolbiblioteket ska vara ett pedagogiskt stöd i elevernas lärande och utveckling och användas i undervisningen. I läroplanerna för grund- och gymnasieskolan har rektorns ansvar för skolbiblioteket förtydligats. Här framgår också att skolbibliotekens verksamhet ska användas som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens, vilket kräver goda förutsättningar för samverkan mellan bibliotekarierna och lärarna.

”Rektorn har ett stort ansvar för skolans verksamhet och därmed också för skolbiblioteket och hur dess verksamhet kommer eleverna till godo.”³

För att skolbiblioteken ska fungera som en pedagogisk resurs i undervisningen behöver rektor skapa förutsättningar och stöd för skolbiblioteket. I Skolinspektionens rapport ”Skolbiblioteket som pedagogisk resurs” nämns en rad förutsättningar som särskilt viktiga för att skolbiblioteket ska kunna bidra till att utveckla elevernas språkutveckling, läsförmåga, informationskompetens och förmåga att vara källkritiska. Bland annat anges följande förutsättningar:

- ✓ Tillgång till skolbibliotekarie
- ✓ Samverkan mellan skolbibliotekarie och lärare
- ✓ Att skolbiblioteket har legitimitet i skolan och stöd från skolledningen
- ✓ Att det finns relevanta digitala och fysiska resurser
- ✓ Att skolbibliotekets lokal är ändamålsenlig utifrån elevgrupperns behov.

² Bibliotekslagen (SFS 2013:891)

³ Skolinspektionen, ”Skolbiblioteket som pedagogisk resurs” 2018, sid. 25

Skolbibliotekens roll i Uppvidinge kommun

Inför framtagande av föreliggande plan har dialog förts med både skolledning och elevråden på skolorna, i syfte att lyssna in behov och önskemål kring skolbibliotekens utbud och verksamhet. Syftet med skolbibliotekens mål är att öka likvärdigheten när det gäller skolbibliotekens utbud samt att stärka och förtydliga skolbibliotekens uppdrag som en integrerad del av skolans pedagogiska arbete så väl som skolans värdegrunds- och jämställdhetsarbete. Likvärdigheten mellan skolbiblioteken bör ha sin utgång i elevernas och elevgruppernas behov. Planen omfattar både grundskola och förskola. Uppföljning ska ske i både barn- och utbildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete, Uppvidinge biblioteks kvalitetsuppföljning men också på respektive förskole- och skolenhetsnivå (skollagen 2010:800 4 kap. 4§).

Folkbiblioteken i Uppvidinge kommun

Folkbiblioteken kan ses som Sveriges mest spridda kulturinstitution, med ett utbud av både fysiska och digitala böcker, medier och tjänster och en bred programverksamhet. Uppvidinge biblioteks mål i biblioteksplanen tar sin utgångspunkt i främst bibliotekslagen samt lokala utmaningar identifierade vid framtagandet av befintlig plan.

Åseda bibliotek är Uppvidinge biblioteks huvudbibliotek, med filialer på orterna Alstermo, Lenhovda, Nottebäck och Älghult. Biblioteksverksamheten är integrerad, vilket innebär att skol- och folkbiblioteket samordnas i gemensamma lokaler och bemannas av bibliotekarier som serverar båda biblioteksverksamheterna. Folkbiblioteket är öppet 42 timmar/vecka (ordinarie öppettider inklusive Älghults bibliotek). Övrig tid är biblioteket öppet för förskolegrupper och andra grupper så som föräldragrupper/BVC (barnavårdscentral), SFI (svenska för invandrare) samt öppet som skolbibliotek.

Uppvidinge bibliotek en del av omvärlden

Kulturen är grundlagsskyddad i Sverige. Ett fritt meningsutbyte och ett fritt konstnärligt skapande säkras i yttrandefrihetsgrundlagen. Regeringsformen slår fast att det offentliga ska värna den enskildes kulturella välfärd och även FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar ger ett starkt skydd.

Agenda 2030

FN:s globala mål i Agenda 2030 antogs år 2015 av världens stats- och regeringschefer, så även Sverige. Agenda 2030 ska bidra till att ställa om till en mer hållbar och rättvis värld genom att utrota fattigdom, stoppa klimatförändringarna och skapa fredliga och trygga samhällen.

Sverige räknas som ett av de länder som har bäst möjligheter att nå globala målen. Här fyller biblioteken en viktig funktion, främst genom att bidra till ett socialt hållbart samhälle. Biblioteken har till exempel en viktig roll i bostadsområden med hög socioekonomisk utsatthet, de kan bidra till ökat läsande och utveckling av språkkunskaper, ökad demokratisk delaktighet och större samhällsengagemang. Genom att främja barn och ungas läsning och tillgång till språket förbättras förutsättningarna för jämlika uppväxtvillkor. Tillgången till utbildning och kultur är en förutsättning för och främjar på sikt demokratin.

Biblioteken har också i uppdrag att ägna särskild uppmärksamhet åt vissa prioriterade grupper, exempelvis personer med annat modersmål än svenska. Bibliotekslagen framhåller att varje kommun ska ha folkbibliotek som ska vara tillgängliga för alla.

Övergripande mål

Biblioteksplanens övergripande mål, verksamhetsmål, delmål och strategier har främst kopplingar till 4 mål inom ramen för Agenda 2030.

- ✓ Mål 4. God utbildning för alla.
- ✓ Mål 10. Minskad ojämlikhet.
- ✓ Mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen.
- ✓ Mål 17. Genomförande och partnerskap.⁴

⁴ ”Glokala Sverige. Arbetsbok- Agenda 2030”. Ett material från Glokala Sverige- Agenda 2030 i kommuner och regioner.

Bibliotekslagen

Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska biblioteken verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet. Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja språkutveckling och stimulera till läsning. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla och varje kommun ska ha folkbibliotek.

Regional nivå

Den regionala biblioteksverksamheten i Blekinge och Kronoberg utgörs av Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg (BiBK) som är en samordnad resurs för två regioner. ”Biblioteksplan för Region Blekinge och Region Kronoberg 2022-2024”⁵ ger ett stöd i de lokala biblioteksplanerna, dess utveckling och inriktning. De trender och tendenser BiBK lyfter fram i den regionala biblioteksplanen är digitalisering, digital delaktighet, kommunernas ekonomiska utmaningar, kompetensförsörjning, sociala och ekonomiska skillnader mellan olika grupper av människor, demokrati- och rättighetsfrågor, bibliotekens funktion i kristid samt förändrade läsmönster. Dessa utvecklingsområden är trender som kommit fram även i analysarbetet till föreliggande plan.

BiBK:s vision för den regionala biblioteksverksamheten är att:

”alla kommuner i Blekinge och Kronoberg ska ha en relevant och likvärdig biblioteksverksamhet med hög kvalitet som är tillgänglig för alla. Samtliga bibliotek i de två regionerna ska samverka generöst kring olika frågor, alla tillsammans och i mindre kluster. ”

Region Kronobergs kulturstrategi

I Region Kronobergs kulturplan 2022-2024 står att läsa att den regionala kulturpolitiska visionen är att *”Kronoberg ska erbjuda ett hållbart och inkluderande kulturliv med bredd och spets.”* Ett av tre delmål har särskild anknytning till biblioteksverksamheten, nämligen att *”barn, unga och unga vuxna i Kronoberg ska ha rätt till kulturell välfärd på lika villkor”*. Biblioteken kan bland annat bidra till kulturplanens insatsområde *”barns och ungas egna kulturella uttryck och delaktighet”* genom att bjuda in barn, unga och deras föräldrar till dialog och vara lyhörda för deras behov och önskemål kopplat till bibliotekets utbud. Det bidrar också till barnen rätt att göra sin röst hörd.⁶

⁵ [Regional biblioteksplan Region Blekinge och Region Kronoberg 2022-2024.pdf \(biblioteksutveckling.se\)](#)

⁶ Kulturplan Kronoberg 2022-2024

Uppvidinge kommuns mål

Kommunfullmäktige i Uppvidinge kommun har beslutat om fyra målområden; Uppvidingeboen, samhällsutveckling, medarbetare och organisation samt ekonomi. Målområdena gäller år 2019-2022, med målområdet ”meningsfull fritid för unga” för år 2023.

Uppvidingeboen

Inom målområdet ligger fokus på att säkra en god kvalitet och resultat inom skola, vård och omsorg, samt att ge individer i Uppvidinge förutsättningar till egen försörjning eller studier och stöd för att klara sin vardag. Uppvidingeboen ska uppleva stolthet och fördelar med att bo, leva och utbilda sig i Uppvidinge kommun.

Relevanta inriktningsmål för biblioteksplanen inom målområdet:

- Vi är en bra utbildningskommun. Fler elever når kunskapskraven.
- Vi är en attraktiv boendekommun. Ökad delaktighet och trygghet.
- Vi är en attraktiv boendekommun. Meningsfull och aktiv fritid för unga.

Utmaningar och utvecklingsbehov inom biblioteksverksamheten

Statistik Uppvidinge kommun – bilaga 1

Ett par slutsatser av vikt kan dras för biblioteksplanen. Befolkningsprognosen är en osäkerhetsfaktor, då prognoserna de senaste åren inte har stämt med det faktiska utfallet. Dock visar prognoserna en minskning i befolkningen, enligt det förväntade antalet invånare 2025. Åseda med omnejd växer sett till antal invånare, däremot minskar befolkningen både i tätorter och på landsbygden.

Analyser utifrån vår egen insamlade data, sammanställt i bilagorna.

Bibliotekets inköp av litteratur behöver också ta hänsyn till de stora språkgrupperna som Uppvidinge kommun främst består av enligt tabell 4 (bilaga 1). Det är främst arabiska, tigrinja, somaliska, polska, rumänska och tyska.

Våra bibliotek i siffror – bilaga 2

Antalet aktiva låntagare har det senaste året minskat med 24% jämfört med 2019. Pandemin lär vara den främsta anledningen till minskningen, men också den omstrukturering som har gjorts utifrån besparingskraven på Uppvidinge bibliotek. Slutsatserna är dock inte vetenskapligt belagda.

Åseda bibliotek har flest antal aktiva låntagare, följt av Lenhovda, Älghult, Alstermo och Nottebäcks bibliotek. Antalet aktiva låntagare av e-medier är blygsamma 8% av den totala lånstatistiken. Våra låntagare lånar i första hand tryckt text, främst skönlitteratur för barn samt vuxen skönlitteratur.

Sammanställning av enkätsvar skolan – bilaga 3

Följande önskemål framkom av enkätsvaren. För skolbiblioteken önskas mer tid än de schemalagda 30 minuter/klass varannan vecka. Pedagogerna önskar också mer stöd kring källkritikundervisning och bildhantering. För förskolan samt särskolan har tiderna utökats, från och med höstterminen 2022. Biblioteket kan också utöver lånetid erbjuda mer läsfrämjande utbud om förutsättningarna finns.

Förslag på konkreta insatser utifrån enkätsvaren, som på sikt kan leda till förbättrad samverkan och samarbete mellan Uppvidinge bibliotek och skolenheterna:

- Dela in eleverna i grupperna ”bokslukare” och ”läsare som behöver kompletterande stöd i sin läsning/lättare läsning”.
- Erbjud stöd gentemot läsgrupper på rasttid. Här skulle också stipendiemöjlighet till ”största bokslukaren per årskull” kunna vara ett sätt att stimulera till läsning.
- Skolbibliotekarier på heltid.
- Olika former av projekt med syfte att öka elevernas läsglädje.

Sammanställning av Uppvidinge bibliotek, enkät – bilaga 4

Av enkäten går att läsa att de önskemål som tydligast framkommer är mer tillgängliga/bemannade bibliotek. Respondenterna önskar tillgång till fler evenemang så som föreläsningar, författarbesök, boktips, skapande aktiviteter, bokcirklar, barnteater eller andra barnaktiviteter samt sagostunder. Den typen av aktiviteter går under benämningen ”programverksamhet”.

94,2% av de svarande är nöjda med personalens bemötande, kunnighet och behjälplighet.

Mål för Uppvidinge folkbibliotek

Med en gemensam förståelse och tolkning av uppdraget och de utmaningar som presenterats har ett övergripande mål och ett verksamhetsmål identifierats.

Övergripande mål

Stärkt demokratisk utveckling i Uppvidinge kommun.

Verksamhetsmål

Stärkt attraktivitet för Uppvidinge bibliotek hos så väl nya som befintliga användare.

Utvecklingsområden

Fyra utvecklingsområden har identifierats som särskilt viktiga för att uppnå biblioteksplanens övergripande mål samt verksamhetsmål.

- ✓ Det livslånga lärandet
- ✓ Inkluderande mötesplats
- ✓ Stärkt demokrati
- ✓ God samverkan

Det livslånga lärandet och god samverkan

Det livslånga lärandet handlar om en enskild individs möjlighet, och ansvar, att utvecklas och lära sig nya saker under hela livet. Biblioteket som resurs kan fylla en viktig funktion för individers möjligheter till inkluderande och likvärdig tillgång till utbildning och kompetens som främjar deras livslånga lärande, från det lilla barnets till den seniora Uppvidingebon. Med hjälp av skolbiblioteken kan elevernas förutsättningar att klara skolan öka, vilket i sin tur har stor betydelse för hälsan, även i vuxen ålder.

Enligt barnkonventionen har barn, bland annat, rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6), rätt att få tillgång till information (artikel 17) samt rätt till utbildning (artikel 28). Alla de rättigheterna bidrar biblioteken med på olika vis.

Delmål och strategier

Delmål 1

Stärkta möjligheter till Uppvidingebornas livslånga lärande.

Strategier:

- 1.1 Erbjuder ett varierat och individanpassat medieutbud.
- 1.2 Erbjuder stöttning i informationsnavigering.
- 1.3 Erbjuder läsfrämjande insatser.
- 1.4 Kontinuerlig kompetensutveckling av bibliotekspersonalen.
- 1.5 Kontinuerlig kvalitetssäkring i dialog med användarna.

Delmål 2

Ökat intresse för fritidsläsning hos barn och unga i Uppvidinge kommun.

Strategier:

- 2.1 Kontinuerlig dialog med barn och unga om deras önskemål och behov.
- 2.2 Erbjuder metoder som stimulerar barn och ungas språkutveckling.
- 2.3 Erbjuder läsfrämjande verksamhet riktad till barn och unga.
- 2.4 Erbjuder särskilda läsfrämjande satsningar riktade till de minsta barnen.

Delmål 3

Stärkt informationskompetens i Uppvidinge kommun.

Strategier:

- 3.1 Förbättra användarnas kunskap kring källkritik och informationsnavigering.

Delmål 4

Ökad digital kompetens i Uppvidinge kommun.

Strategier:

- 4.1 Utveckla personalens kompetens i syfte att stötta användarnas kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet.
- 4.2 Erbjuder utbildning i informationsteknik i syfte att öka invånarnas kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Inkluderande mötesplats och god samverkan

Biblioteket som mötesplats är en plats där alla är välkomna, omgivna av berättelser, ord, skratt och leenden, spontana möten och nyfikna frågor. Det handlar om att erbjuda en välkomnande plats och ett brett utbud för personer med annat modersmål än svenska, för personer med olika funktionsvariationer, för personer med psykisk ohälsa, för det lilla barnet till den seniora besökaren. På biblioteket ges människor med olika förutsättningar likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap. Biblioteket fyller också en roll i arbetet med integration, där språk är en nyckelfaktor för inträdet på arbetsmarknaden.

Enligt barnkonventionens artikel 2 är alla barn lika mycket värda och har lika rättigheter. Ingen får diskrimineras (artikel 2). Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3). Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet och hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad (artikel 12). Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter (artikel 13). Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället (artikel 23).

Delmål och strategier

Delmål 5

Ökad fysisk och kognitiv tillgänglighet till biblioteksservicen i Uppvidinge kommun.

Strategier:

- 5.1 Tillgänglighetssäkring av bibliotekens fysiska rum.
- 5.2 Ökad kognitiv tillgänglighet genom enhetlig information och skyltning.
- 5.3 Erbjuder och marknadsför uppsökande biblioteksverksamhet.

Delmål 6

Stärkta förutsättningar för Uppvidinge bibliotek som en inkluderande mötesplats för alla.

Strategier:

- 6.1 Kontinuerlig dialog om behov och önskemål kring biblioteksutbudet och användarbemötandet.
- 6.2 Samverkan med berörda aktörer i syfte att utveckla biblioteket som mötesplats.
- 6.3 Kontinuerlig uppföljning av Uppvidinge biblioteks utbud och användarbemötande.

Stärkt demokrati och god samverkan

Demokratierna i världen är på tillbakagång och många stegvisa nedmonteringar av demokratins institutioner sker världen över. Sammantaget är det idag en minoritet av världens befolkning som lever i demokratier. Kunskap är en förutsättning för demokrati och bibliotekets uppdrag kring fri åsiktsbildning stärker ytterligare demokratin. Likaså arbetet att motverka desinformation.

Bibliotekslagen är den enda kulturlag vi har, vilket också innebär att bibliotek är ingen frivillig verksamhet. Biblioteken befinner sig nära människorna i kommunerna och har ofta en god relation till sina låntagare och besökare. Bibliotekslagen har bildningsmål men också demokratimål som biblioteken förväntas bidra till och aktivt främja. Biblioteken fungerar som en garant för demokratins värderingar och motståndskraft mot antidemokratiska

Enligt barnkonventionens artikel 31 har barn rätt till lek, vila och fritid, vilket biblioteket bidrar till främst genom att erbjuda meningsfull programverksamhet i läsandets tecken på barnens fritid.

Delmål och strategier

Delmål 7

Förbättrad tillgång till kulturell verksamhet i Uppvidinge kommun.

Strategier:

- 7.1 Erbjuder ett varierat och allsidigt utbud för fler målgrupper.
- 7.2 Kontinuerlig dialog med Uppvidingeborna om deras önskemål och behov.
- 7.3 Ta fram och implementera strategisk plan för programverksamhet.
- 7.4 Erbjuder kulturell verksamhet i samverkan med berörda aktörer.

Delmål 8

Stärkt intresse för litteratur och läsning i Uppvidinge kommun

Strategier:

- 8.1 Erbjuder ett allsidigt och varierat utbud, både digitalt och fysiskt.
- 8.2 Ta fram och implementera strategisk plan för programverksamhet med läsning i fokus.
- 8.3 Erbjuder programverksamhet i samverkan med berörda aktörer.

Mål för skolbiblioteket i Uppvidinge kommun

Delmål och strategier

Delmål 1

Stärkta förutsättningar för elevernas livslånga läslust och läsförståelse.

Strategier:

1.1 Samverkan inom ramen för biblioteksråd på respektive skola där även elevinflytande möjliggörs.

1.2 Bibliotekspersonalens kompetens nyttjas regelbundet i planering och undervisning utifrån bibliotekens förutsättningar.

1.3 Uppvidinge bibliotek får återkoppling kring elevernas måluppfyllelse inom ramen för skolans ordinarie måluppfyllelse.

Delmål 2

Stärkta förutsättningar för elevernas medie- och informationskunnighet.

Strategier:

2.1 Samverkan inom ramen för biblioteksråd på respektive skola där även elevinflytande möjliggörs.

2.2 Bibliotekspersonalen erhåller kompetensutveckling i medie- och informationskompetens (MIK-ämnet) och deras kompetens nyttjas regelbundet i planering och undervisning i MIK-ämnet.

2.3 Bibliotekspersonalen är delaktig i MIK-undervisningen utifrån bibliotekens förutsättningar.

2.4 Uppvidinge bibliotek får återkoppling kring elevernas måluppfyllelse inom ramen för skolans ordinarie måluppfyllelse.

Delmål 3

Förbättrade förutsättningar för pedagogernas och bibliotekspersonalens arbete med att främja elevernas måluppfyllelse.

Strategier:

3.1 Specificera grunduppdraget för skolbiblioteken i Uppvidinge kommun i samverkan mellan kultur- och fritidsavdelningen och barn- och utbildningsförvaltningen.

3.2 Framtagande av handlingsplan för skolbiblioteket på respektive skola.

3.3 Samverkan mellan bibliotekschef och skolledning på respektive skola, för kvalitetssäkring av grunduppdraget.

3.4 Uppföljning av skolbibliotekets mål inom skolans ordinarie struktur för måluppfyllelse.

Ansvarsfördelning skolbiblioteken

Funktion	Uppdrag	Uppföljning
<p>Förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen</p>	<p>Säkerställa förvaltningens medverkan i arbetet med skolbiblioteksplanen. I samverkan med bibliotekschef.</p> <p>Säkerställa framtagande av handlingsplaner kopplade till skolbiblioteksplanen vid respektive skolenhet.</p> <p>Förankra och säkerställa att rektorer arbetar mot målen i skolbiblioteksplanen.</p> <p>Säkerställa uppföljning av målen i skolbiblioteksplanen och handlingsplanerna inom ramen för ordinarie kvalitetsuppföljning.</p>	<p>Uppföljning inom ramen för rektorsmöten/ annan form vid behov. Uppföljning sker tillsammans med bibliotekschef minst 1 ggr/termin.</p>
<p>Rektor vid respektive skolenhet</p>	<p>Förankra skolbiblioteksplanen hos skolans personal.</p> <p>I samverkan med lärare och skolbibliotekarie ta fram/revidera en lokal handlingsplan. Sker inför varje läsår.</p> <p>Säkerställa personella resurser för arbete enligt den lokala handlingsplanen.</p>	<p>Uppföljning tillsammans med bibliotekarien utifrån den lokala handlingsplanen.</p> <p>Uppföljning lämnas till förvaltningschef och bibliotekschef.</p>
<p>Bibliotekschef</p>	<p>Ansvarar för framtagande och uppföljning av Uppvidinge kommuns biblioteksplan. I samverkan med förvaltningschef.</p> <p>Säkerställa bibliotekariernas resurser och förutsättningar för arbete enligt skolplanens mål.</p> <p>Samordna bibliotekariernas arbete och möjliggöra kompetensutveckling som gagnar skolbibliotekets uppdrag.</p>	<p>Uppföljning förvaltningschef och bibliotekschef, se ovan.</p>

<p>Bibliotekarie</p>	<p>I samverkan med rektor och skolpersonal ta fram/revidera en lokal handlingsplan.</p> <p>Samordna mål och aktiviteter i lokal handlingsplan med den övergripande skolbiblioteksplanen.</p> <p>I samverkan med skolpersonal säkerställa att arbetet/aktiviteterna sker mot målen i den lokala handlingsplanen och den övergripande skolbiblioteksplanen.</p>	<p>Uppföljning kontinuerligt under året. I samverkan med rektor och skolpersonal. Uppföljning lämnas till förvaltningschef och bibliotekschef.</p>
<p>Skolpersonal</p>	<p>I samverkan med rektor och bibliotekarie medverka till framtagande av lokal handlingsplan.</p> <p>Vara insatt i målen och aktiviteterna i den lokala handlingsplanen och den övergripande skolbiblioteksplanen.</p> <p>I samverkan med bibliotekarie säkerställa att arbetet/aktiviteterna sker mot målen i den lokala handlingsplanen och den övergripande skolbiblioteksplanen.</p>	<p>Uppföljning kontinuerligt under året.</p>

Från mål till handling

Biblioteksplanens mål och strategier ska realiseras genom konkreta åtgärder framtagna och beskrivna i årliga handlingsplaner. Handlingsplanerna kommer att specificera insatser både för skolbiblioteket så väl som folkbiblioteket.

För uppföljning av målen i biblioteksplanen kommer en uppföljningsplan att tas fram, där indikatorer och verifikationsmetoder anges. Uppföljningsplanen kommer att baseras på principer i målstyrd planering enligt LFA-metoden (the logical framework approach), och kommer att arbetas fram under år 2023 av kultur- och fritidsavdelningen i Uppvidinge kommun.

Indikatorerna är beroende av:

1. Målen i biblioteksplanen. Målen behöver vara SMARTa för att kunna vara uppföljningsbara, dvs. specifika, mätbara, attraktiva, relevanta och tidsatta.

2. Prioritering. Vad är prioriterat att mäta och vad är viktigast att följa upp (kvantitet vs. kvalitet för målgrupp)?

3. Möjligheten att följa upp indikatorerna. Realism som påverkas av följande faktorer:

- Tillgänglig data/källor.
- Tid det skulle ta att följa upp utslaget av indikatorerna.
- Kostnad det skulle innebära att följa upp dem dvs. kostnadseffektivitet.

4. Baslinjedata/information om nuläge. Var står vi idag, nuläge för att kunna jämföra?

5. Verifikationskällor. Vilka tillgängliga metoder som finns att följa upp (statistik, möjlighet att göra oberoende intervjuer, göra enkätundersökningar och få in svar på enkäter, uppföljningsstudier etc.).

6. Ansvar/vem mäter/följer upp. I så stor utsträckning som möjligt bör existerande system användas.

Bilaga 1 – Statistik Uppvidinge kommun

Uppvidinge kommun hade 9 449 invånare den 31 december 2021. Det finns något fler män än kvinnor i Uppvidinge. Medelåldern är 44,2 år för kvinnor och 43,4 för män. Av invånarna är cirka hälften i arbetsför ålder 20–64 år. Prognosen är att denna minskar framöver. Cirka 75% bor i tätorterna vilket är en minskning från tidigare 80%. Det förväntade antalet invånare 2025 enligt SCB är 8 881 personer men detta är en osäker siffra då prognoserna inte har stämt de senaste åren. Kanske har pandemin spelat in, kanske andra faktorer.

Tabellerna visar åldersfördelning och antal invånare per tätort:

Invånarnas åldersfördelning Tabell 1
(SCB 2022)

Ålder, år	%
0–19	23,6
20–64	52,1
65–79	17,4

Trenden är att Åseda med omnejd växer i antal invånare. Samtidigt minskar invånarantalet både i tätorter och på landsbygden.

Antal invånare i tätorterna Tabell 2
(Kommunfakta, uppvidinge.se 2022-06-21)

Tätort	Antal inv
Åseda	2 708
Alstermo/Älghult/Fröseke	1 483
Lenhovda	1 762
Norrhult/Klavreström	1 225

Antal förvärvsarbetare 2018 Tabell 3
(fördelat på inrikes och utrikes födda, statistik från Segregationsbarometern.)

Kommundel	Inrikes	Utrikes
Norra kommunen	91 %	69%
Åseda norra	90%	64%
Åseda södra	89%	59%
Norrhult/ Klavreström	85%	72%
Södra kommunen	87%	57%
Lenhovda	88%	66%

Uppvidinge kommun har 77% inrikes födda invånare vilket är nästan samma antal som riket med 80% och 20% utrikes födda. (SCB, 2021)

Arbetslösheten i kommunen 2021 var relativt hög.

Enligt statistik från SCB hade 24,6% av invånarna i åldern 25-64 eftergymnasial utbildning 2020. Arbetslösheten låg 2021 på 9,2%.

Medelvärdet för Sverige var 7,9% för samma år (ekonomifakta.se, baserat på registeruppgifter från Arbetsförmedlingen 2021).

De utrikes födda i kommunen kommer från fler än 34 länder. Fler än 70 personer är födda i annat land än Sverige så som Danmark, Eritrea, Finland, Rumänien, Polen, Somalia, Syrien, Tyskland och Ungern.

Uppvidinge kommuns invånares födelseregion Tabell 4 (SCB)

Land	Antal
Afghanistan	47
Bosnien och Hercegovina	40
Danmark	77
Egypten	19
Eritrea	94
Etiopien	17

Land	Antal
Filippinerna	16
Finland	77
Irak	47
Iran	20
Jemen	10
Jugoslavien	40

Land	Antal
Kroatien	12
Libyen	24
Litauen	12
Nederländerna	37
Norge	25
Pakistan	15
Palestina	34
Polen	158
Rumänien	137
Ryssland	12
Serbien	17
Somalia	100

Land	Antal
Förenade kungariket (Storbritannien och Nordirland)	16
Sudan	12
Sverige	7 277
Syrien	440
Thailand	46
Turkiet	20
Tyskland	240
Ungern	109
USA	11
Vietnam	15
Okänt födelseland	4
Övriga födelseländer	172

Reflektion från avdelningen Etablering och arbetsmarknad

Våren 2022 upplevde avdelningen för Etablering och arbetsmarknad (Uppvidinge kommun) arabiska, tigrinja, somaliska och polska som de största språken de kom i kontakt med i kommunen, efter svenska.

Bilaga 2 – Våra bibliotek i siffror

Vad vet vi om våra låntagare?

Antalet aktiva låntagare har varit relativt konstant över tid men vid jämförelse senaste året (2022) med 2019 så har vi förlorat 24 % av våra låntagare. En gissning är att pandemin har påverkat liksom den omstruktureringen som har gjorts utifrån besparingskrav, inget av detta är dock belagt.

År 2022 Totalt

Andel kvinnor: 62 %

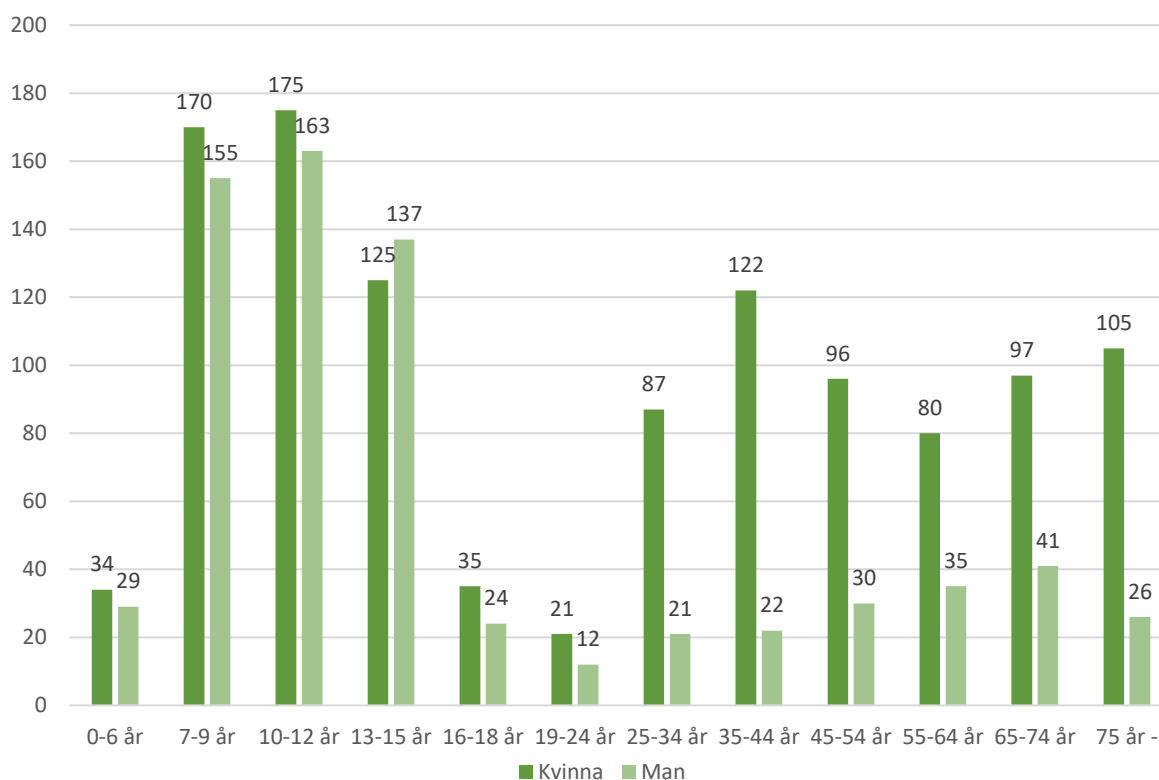
Andel män: 38 %

År 2022 från 19 år och uppåt

Andel kvinnor: 76 %

Andel män: 24 %

Aktiva låntagare efter ålder och kön 2022

Aktiva låntagare per bibliotek 2022

Totalt antal aktiva låntagare på respektive bibliotek

Tabell 1⁷

Bibliotek	Antal aktiva låntagare
Alstermo	449 (18%)
Lenhovda	472 (19%)
Nottebäck	261 (10%)
Åseda	1328 (53%)
Arena	440

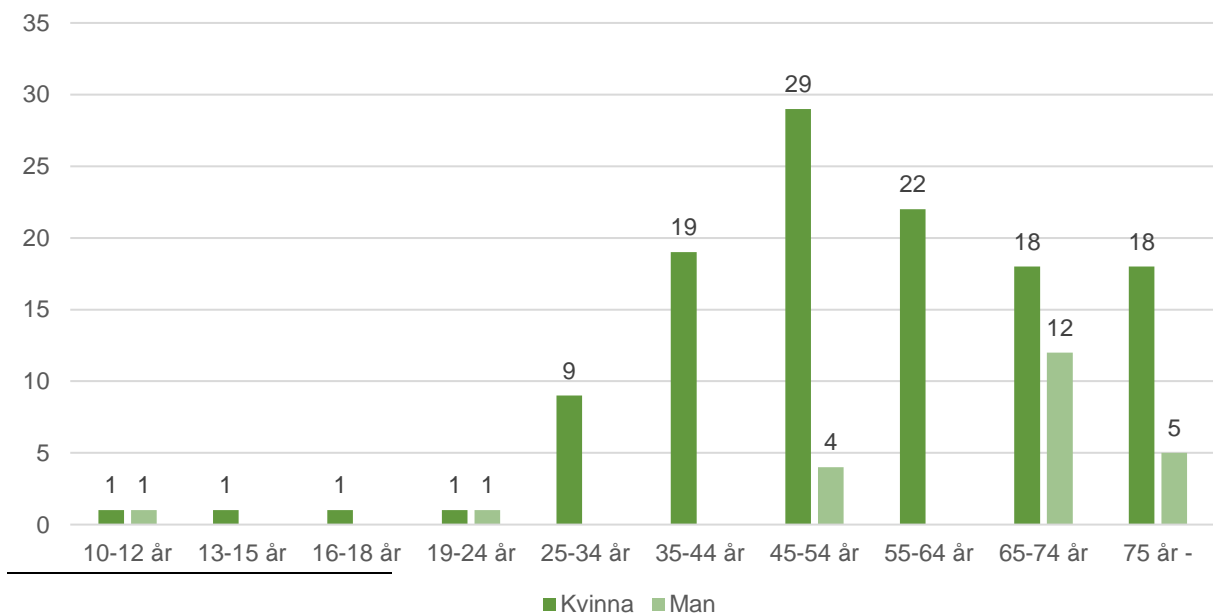
Aktiva låntagare av e-medier

Under det senaste året har 8 % av våra aktiva låntagare lånat e-medier.

Andel kvinnor: 84%

Andel män: 16 %

Aktiva låntagare av e-medier 2022-01-01 - 2022-12-31

⁷ Aktiva låntagare kan vara aktiva på flera bibliotek samt Arena

Vad lånar våra låntagare?

Tryckt text är det som i särklass lånas ut mest.

Lån fördelat på vilken slags media det handlar om. Tabell 2

Media	2019	2022
Tryckt text	91%	91%
Ljudböcker	3%	1%
Daisy ⁸	2%	2%
Tidskrifter och tidningar	1%	1%
E-lån	1%	4%
Övrigt ⁹	2%	1%

Fördelning av trycktext för vuxna/barn samt skön- och facklitteratur. Tabell 3.

Media	2019	2022
Vuxen skönlitteratur	19%	18%
Vuxen facklitteratur	10%	7%
Barn skönlitteratur	61%	66%
Barn facklitteratur	10%	9%

⁸ Daisy (digitalt anpassat informationssystem) är en internationell standard för digitala talböcker. Syftet med Daisy är att göra tryckt text tillgänglig på ett användarvänligt sätt.

Av den tryckta texten lånas skönlitteratur för barn ut mest.

Utlån per bibliotek 2022

Åseda bibliotek har störst andel av utlånen (35%) följt av Lenhovda (25%).

Fördelningen av utlånen per bibliotek för 2022. Tabell 4.

Bibliotek	Andel av totalt utlån
Alstermo	19%
Lenhovda	25%
Nottebäck	13%
Åseda	35%
Älghult	
Arena	8%

Ytterligare statistik för 2022

Totalt antal utlån: 54 458 (inkl e-medier)

Totalt antal återlämningar: 43 219

Antal reservationer: 7 876

Nya låntagare 19 år och uppåt: 137

Antal genomförda aktiviteter: 339 varav 78 för vuxna och 261 för barn.

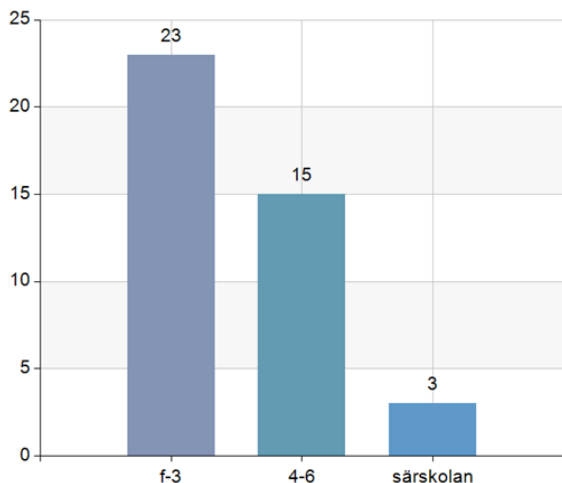
⁹ Övrigt kan bland annat omfatta DVD, Viddla, daisyspelare, m.m.

Bilaga 3

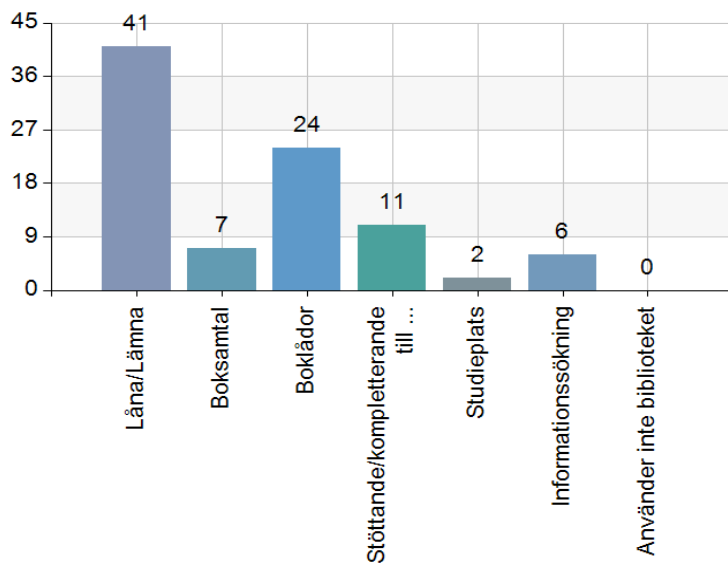
Sammanställning av enkätsvar, skolan

Lärarnas svar (låg- och mellanstadiet samt särskolan). Totalt 41 respondenter.

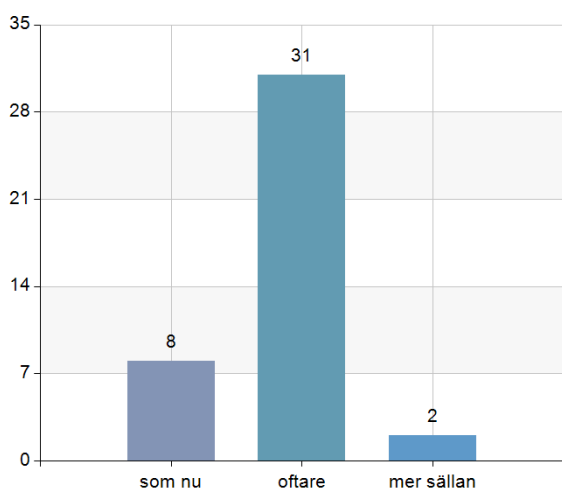
Vilken årskurs jobbar du främst med?

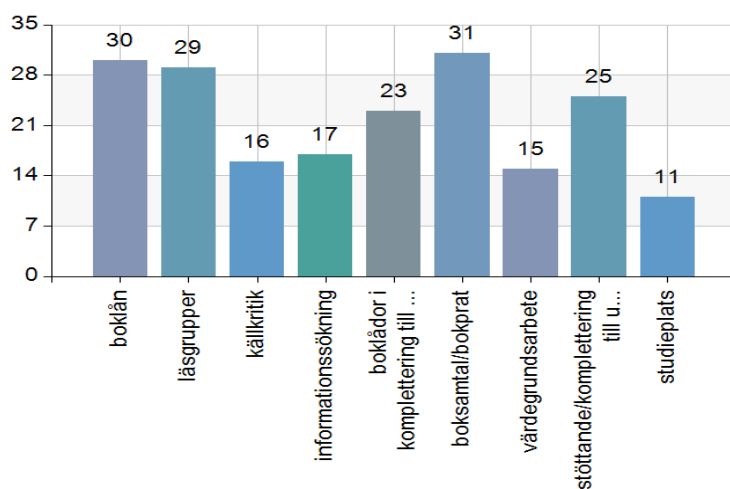
Vad använder ni biblioteket till?

Hur ofta skulle ni vilja nyttja biblioteket och bibliotekariernas kompetens?

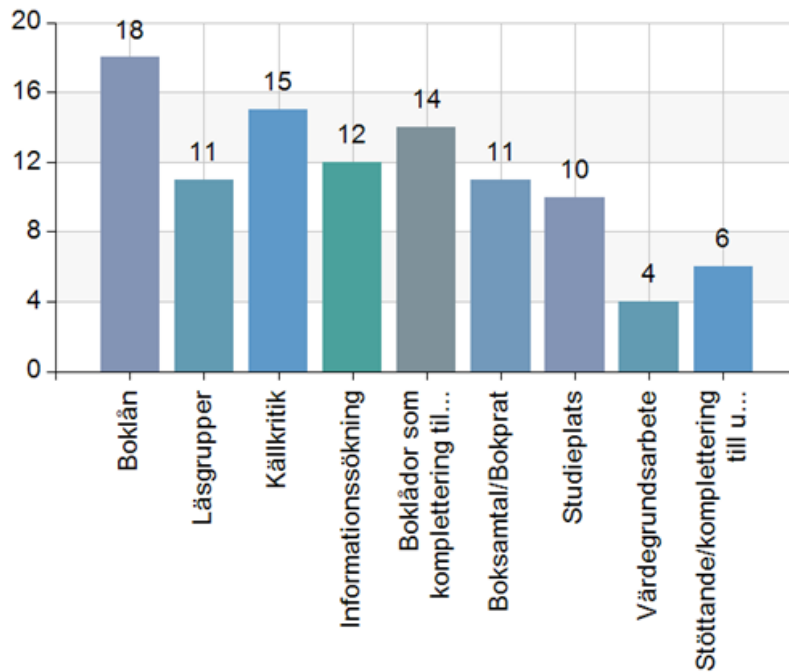
Önskemål om framtida samarbetsmöjligheter:

Sammanställning av enkätsvar högstadiet Uppvidinge kommun

Nedan följer sammanställning av lärarnas svar, totalt 19 respondenter.

Om du i framtiden kan/vill samarbeta med biblioteket, vad skulle du vilja samarbeta kring då?

Bilaga 4

Sammanställning av Uppvidinge bibliotek - enkät

Uppvidinge bibliotek har samlat in synpunkter från Uppvidingeborna om bibliotekets verksamhet och önskemål om kommande satsningar. Enkäten besvarades under mars-april 2022, med totalt 325 respondenter.

45,5% av respondenterna besöker biblioteket 1-2 gånger per månad, resterande övervägande färre gånger. De flesta bor i direkt närhet av "sitt" bibliotek och eftermiddagar är den mest besökta tiden. Ett besök varar mellan 15-30 minuter.

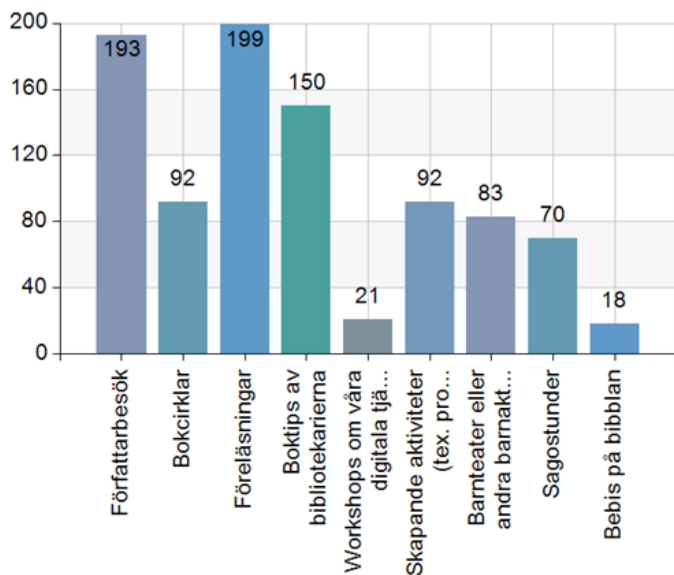
Majoriteten av respondenterna anser att öppettiderna som är fördelade på fm/em/kväll är bra, men i fritexterna framgår att det finns önskemål om öppettider fler dagar. Det framkommer också mycket tydligt att Älghults filial saknas.

97% av besökarna är på biblioteket främst för att låna litteratur och 94,2 % är nöjda med personalens bemötande, kunnsighet och behjälplighet.

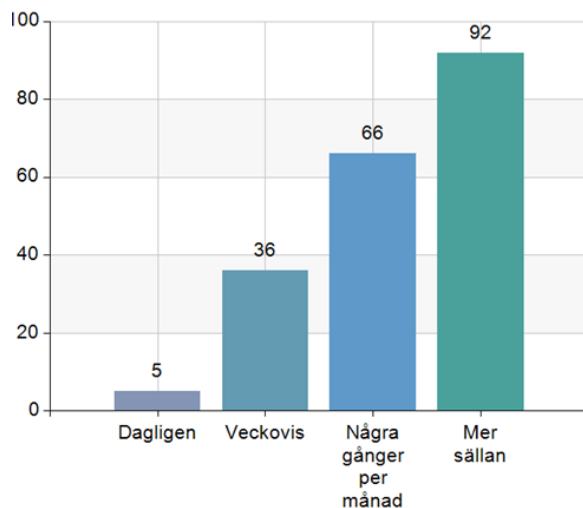
Vilket påstående tycker du bäst stämmer in på din syn av biblioteket?

Namn	Antal	%
Biblioteket är en mötesplats.	30	9,2
Biblioteket är en studieplats.	5	1,5
Biblioteket är en kulturinstitution/förmedlare av kultur.	79	24,3
Biblioteket är ett informationscentrum.	28	8,6
Biblioteket är ett ställe för att låna och lämna böcker.	183	56,3
Total	325	100

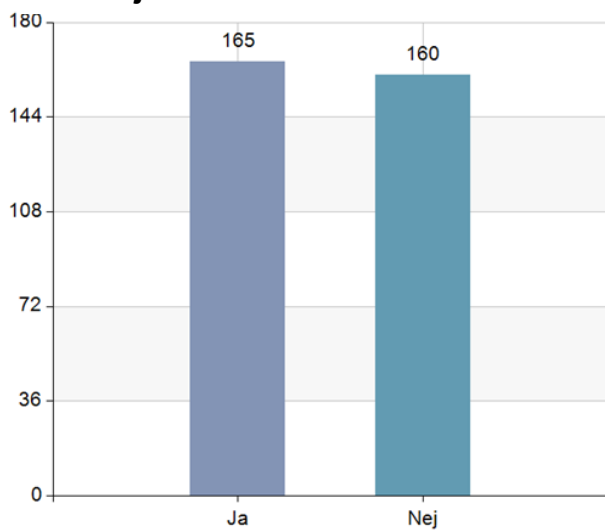
Vilken typ av evenemang vill du närvara på?

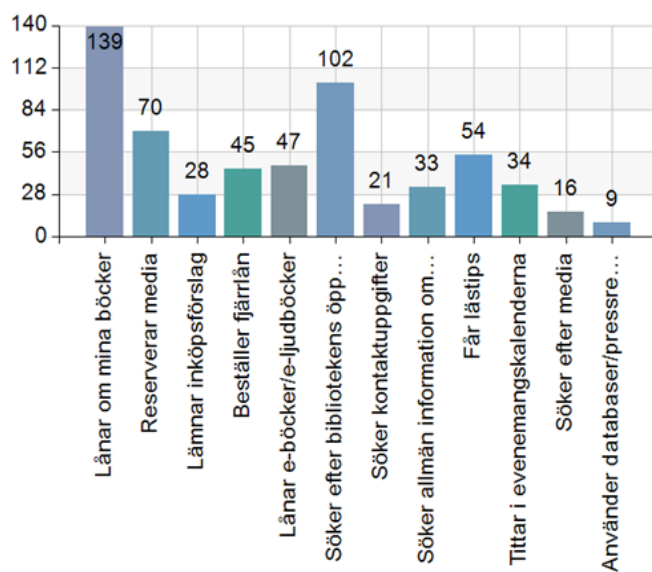
Hur ofta besöker du vår webbplats?

Använder du bibliotekets webbtjänster?

Varför besöker du vår webbplats?

Kommentarer från Uppvidingebor

”Biblioteket behövs för mig och för många. Biblioteket har en större roll i samhället och för invånare i Uppvidinge än många tycks veta och tro. Utan bibliotek riskerar vårt samhälle att stagnera. Det är ett fattigdomsbevis att vi inte har råd med nära och lokala bibliotek där barnvuxna-äldre alla kan finna något som kan utveckla deras liv och göra samhället bättre. Varje lokalsamhälle blir dessutom mer attraktivt om det finns ett bibliotek där.

De små orterna behöver ett bibliotek lika mycket som de större. Man kan fråga sig om biblioteken bara skulle bli cirka 100 år gamla i Uppvidinge. De flesta av de lokala biblioteken är just så gamla och startade ofta som förenings- och skolbibliotek. Sorgligt i så fall. Särskilt för vår utveckling som människor i ett demokratiskt samhälle. Det heter folkbibliotek av en anledning. Integrerade folk- och skolbibliotek är en förutsättning i en kommun som Uppvidinge. Bevara detta system. Det blir annars för dyrt och för snurrigt.”

” För mig är det dels en plats att låna/lämna böcker men också en mötesplats att träffa andra föräldrar och barn som delar läsglädjen. Bra också om man kan ta del av eller få information om andra kulturella aktiviteter via biblioteket också såsom barnteater eller dylikt.”

”Biblioteket är en mötesplats, en kulturinstitution och ett informationscenter. Jag får även mycket hjälp med att hitta material till mitt specialintresse.”

” Det är viktigt att vi får behålla våra bibliotek och skolbibliotek trots att vi är glesbygd! Det ger många tillfällen till social kontakt och allmänbildning. ”

”För den lilla orten är biblioteket central som plats för att ta del av all kultur. Så fler barnaktiviteter, workshops, föreläsningar, teater, konstnärer på besök.”

Bilaga 5 Sammanställning av remissvar kring kontorsremiss av Biblioteksplan 2023-2027

Samråd

I dialog med Uppvidinge kommuns kultur- och föreningsutskott samt kommunens ledningsgrupp valde kultur- och fritidsavdelningen att skicka förslag till ny biblioteksplan som kontorsremiss, dvs. remiss till kommunens berörda förvaltningar. Barn- och utbildningsförvaltningen samt Vårds- och omsorgsförvaltningen har fått förslaget till sig, och har haft möjlighet att inkomma med sina synpunkter under perioden 2022-11-23 – 2023-01-09.

Ändringar

I Biblioteksplan 2023-2027 har följande ändringar genomförts:

Strategi 1.2: ”Bibliotekspersonalens kompetens nyttjas regelbundet i planering och undervisning utifrån bibliotekens förutsättningar.” Tillagt *utifrån bibliotekens förutsättningar.*

Strategi 1.3 Uppvidinge bibliotek får återkoppling kring elevernas måluppfyllelse inom ramen för skolans ordinarie måluppfyllelse. Tidigare skrivning: ”Regelbunden uppföljning av elevernas måluppfyllelse i samverkan med pedagoger på respektive skola.”

Strategin ”Bibliotekspersonalen är delaktig och aktiv i undervisningen utifrån elevernas behov och bibliotekens förutsättningar.” har tagits bort helt.

Strategi 2.3 Bibliotekspersonalen är delaktig i MIK-undervisningen utifrån bibliotekens förutsättningar. Tidigare skrivning: ”Bibliotekspersonalen är delaktig och aktiv i MIK-undervisningen.”

Strategi 2.4 Uppvidinge bibliotek får återkoppling kring elevernas måluppfyllelse inom ramen för skolans ordinarie måluppfyllelse. Tidigare skrivning: ”Regelbunden uppföljning av elevernas måluppfyllelse i samverkan med pedagoger på respektive skola.”

Strategierna har ändrats i dialog mellan kultur- och fritidsavdelningen och barn- och utbildningsförvaltningen.

Inkomna synpunkter

Nedan redogörs de synpunkter som har inkommit och efter varje ges en kommentar/motivering kring kommunens eventuella ställningstagande och förslag med anledning av synpunkten liksom om någon ändring har gjorts. De sidhänvisningar som görs i yttrandena stämmer inte alltid överens med den slutliga strategin. Totalt har fyra remissvar inkommit.

Lena Ekbring Rindsäter

Hej!

Har fått lite synpunkter från personer som är och har varit väldigt involverade i biblioteksverksamheten här i Uppvidinge.

"Jag anser att Bibliotek i Älghult är en mänsklig rättighet. Tiden efter den olycksaliga översvämningen och stängningen av biblioteket här i Älghult har varit smärtsamt för många. Jag tillhör en läsande skara och kan inte vara utan den litteratur som biblioteket erbjuder. Tanken på att skolan förlorade skolbiblioteket här är en mycket svår tanke för mig och alla berörda. Mina biblioteksbesök såg jag alltid fram emot. Att ta sig till biblioteket i Alstermo är oöverstigit för oss läsande åldringar. Nu har jag och många med mig fått en god service genom boken hem till dörren, men det ersätter inte biblioteksbesöket där man kan prata litteratur, få tips, forska i ämnessyllorna, sitta i lugn och ro och läsa baksidestexter, för att inte tala om utställningar och författarbesök. Med hänvisning till den aktuella Biblioteksplanen är bibliotek i glesbygden en mänsklig rättighet. Låt oss få biblioteket i Älghult tillbaka, snart!"

" Planen verkar bra, enda kommentaren som jag tycker borde finnas med är att man från folkbibliotekens sida borde ta mer tillvara på de lokala förmågor som finns inom litteraturen och kulturevenemang.

Likaså tror jag att det är svårt att få till ett samarbete mellan folk och skolbiblioteken som det står i planen. Med de erfarenheter som jag har haft från tidigare år är det svårt att få till ett bra samarbete då både bibliotekarie och lärare skyller på att tiden inte räcker till. Skall detta fungera vilket vore mycket bra måste det sättas till resurser på båda ställena."

Synpunkter får HRF Uppvidinge (hörselskadades förening) som önskats via KPT (kommunala pensionärs och tillgänglighetsrådet).

gm Lena Ekbring Rindsäter

Kultur- och fritidsavdelningens kommentar: Älghult biblioteks framtid är sammankopplad med högstadieskolan och vilka åtgärder Uppvidinge kommun beslutar vidta. I skrivande stund finns inga beslut fattade kopplade till högstadieskolan.

Kultur och fritidsavdelningen samarbetar redan idag i stor utsträckning med lokala förmågor. Det lokala perspektivet anser vi är en del i pusslet som berikar Uppvidinge kommuns mångsidiga kulturutbud och kulturhistoria. I våra årliga handlingsplaner tas de lokala förmågorna med i planeringen av programverksamhet och övrigt utbud.

Kennert Björn, ordförande FUB Växjö

- Yttrande över Uppvidinge kommuns Biblioteksplan 2023-2027. Vi har tagit del av planen och konstaterar att den är omfattande och ambitiös såväl som på ett område. Av Sveriges befolkning är det drygt 25% som inte kan tillgodogöra sig innehållet i en dagstidning. De här personerna är i behov av information och böcker på lättläst svenska. Lättläst skrivs på tre olika svårighetsnivåer. Alla nivåerna behövs för att så många som möjligt skall kunna tillgodogöra sig innehållet i böckerna. Nästan varannan vuxen person i Sverige har någon form av lässvårighet. En person med lässvårighet kan ha en NPF-diagnos, intellektuell funktionsnedsättning, afasi, dyslexi eller autism. Personer som inte har svenska som modersmål behöver också enklare språk för att kunna ta till sig informationen.

Det är viktigt hur man presenterar den lättlästa avdelningen på biblioteket. Det skall vara enkelt att hitta dit samt få en uppfattning om vad som finns där. Här kan särskolan bistå med hjälp om skyltning m m. Man får inte glömma bort de digitala medierna och deras användning. Här är veckotidningen 8 Sidor ett bra exempel på hur olika medier kan sammanvändas.

Med stöd av ovanstående exempel hoppas vi att ni ger det lättlästa utbudet en plats i er Biblioteksplan 2023-2027.

FUB Växjö

Kultur- och fritidsavdelningens kommentarer: Särskilt prioriterade grupper och Uppvidinge biblioteks utbud riktat till de grupperna anges särskilt inom biblioteksplanens delmål 5 och 6.

Biblioteksplanen är inte på den detaljerade nivån, dock har bibliotekets årliga handlingsplaner de prioriterade gruppernas behov i beaktande. En rad insatser genomförs inom ramen för de resurser som finns. Exempelvis erbjuder Uppvidinge bibliotek ”boken kommer”, ett gott utbud av lättlästa böcker och storstil samt DAISY (digitala läsböcker). Särskolornas elever och elever inom SFI besöker biblioteken regelbundet. Högläsning i samarbete med studieförbunden genomförs regelbundet vid kommunens LSS-boenden, med hjälp av läsombud på särskilda boenden.

Välfärds- och omsorgsförvaltningen, Uppvidinge kommun

- ”Ett stort fokus är ju barnen och det är naturligtvis en viktigt fokus. Utifrån våra äldre och funktionsnedsatta, fysiskt, psykiskt och kognitivt hoppas jag att man har tänkt på olika hjälpmedel för att t.ex de lätt ska kunna hitta vad de letar efter. Har man bilder? Digitala sökhjälpmedel? Etc

Har man grupper för läsning och litteratur även för ovan målgrupper eller utlandsfödda eller enbart för barn? Eller det är en sådan liten grupp att det kanske inte kan vara försvarbart.”

Kultur- och fritidsavdelningens kommentar: Enligt bibliotekslagen ska biblioteksverksamheten finnas tillgänglig för alla och varje kommun ska ha folkbibliotek. Uppvidinge biblioteks ambition som bidrar till att uppfylla den intentionen speglas i delmålen 5 och 6 samt i verksamhetsmålet för biblioteksplanen. Biblioteksverksamheten ska erbjuda ett utbud som passar många, och som tillfredsställer flera olika gruppers och individers behov. I slutändan är det verksamhetens budget och övriga förutsättningar som kräver verksamhetens prioriteringar. Uppvidinge bibliotek har fått anpassa sin verksamhet efter ett besparingskrav på 30% år 2020, vilket har medfört att främst programverksamheten men också öppettiderna har fått nedprioriteras avsevärt.

Svar på övriga kommentarer, läs kultur- och fritidsavdelningens svar ovan (på fråga från FUB).

- ”Vilken dialog har förts med socialnämnden, förvaltningen eller KPT under våren 2022?”

Kultur- och fritidsavdelningens kommentar: Dialog har förts i samband med kommunens koncernövergripande ledningsgrupp, där ledningsföreträdare för förvaltningen har deltagit.

Barn- och utbildningsförvaltningen, Uppvidinge kommun

- Barn- och utbildningsförvaltning vill särskilt lyfta fram behovet av ökad tillgång till skolbibliotek för barn, elever och lärare. Biblioteksverksamheten har idag ett stort lagstadgat uppdrag som ska levereras med väldigt begränsade resurser. De senaste åren har det gjorts nedskärningar i budgeten för biblioteksverksamheten, vilket påverkat vår tillgång till skolbiblioteken negativt. Dessutom är det omkring 600 000 kronor till som behöver sparas in på verksamheten. Barn- och utbildningsförvaltningen framhåller att biblioteken idag är väldigt viktiga för hela skolverksamheten.
- Barn- och utbildningsförvaltningen vill särskilt lyfta fram behovet av att utveckla läsförståelsen och att biblioteksverksamheten och därmed biblioteksplanen har en stor roll i detta.
- Tiderna för när klasser gemensam besöker biblioteken under skoltid kan ibland upplevas för korta. Detta resulterar i att barn och elever inte får tillräckligt mycket tid i biblioteket.

- Besparingar på biblioteken påverkar måluppfyllelsen i kommunens skolor.
- Förvaltningen betonar vikten av en balans mellan skolbibliotek och folkbibliotek, utifrån det faktum att kommunen idag inte har renodlade skolbibliotek eller skolbibliotekarie.
- Förskolorna är inte inkluderade i den biblioteksenkät som har gjorts i kommunen.

Barn- och utbildningsförvaltningen

Bodil Gustafsson
Förvaltningschef

Kultur- och fritidsavdelningens kommentar: Kultur- och fritidsavdelningen förhåller sig till den budget som är beslutad, vilket gör att verksamheten behöver anpassas och prioriteras därefter. Avdelningen instämmer med punkterna ovan och överlåter eventuella förändringar av budgeten till den politiska processen.

Skolklasserna (åk 1-6) har idag tillgång till biblioteket 30 min/klass varannan vecka. Sagostunder erbjuds även för förskoleklasser samt majoriteten av förskolorna. Avdelningen instämmer i att tiden för skolklasserna är begränsad, men även i detta fall begränsas bibliotekets skolverksamhet av den befintliga budgeten.

Uppvidinge bibliotek har vid våra filialer en god balans mellan skol- och folkbibliotek, dock är öppettiderna begränsade för både skol- och folkbibliotek. Huvudbibliotekets öppettider har påverkats mycket efter besparingskravet, sett till ett helhetsperspektiv.